

ימי עיון בתנ"ך תשע"ט

שם השיעור - יתרו ומשה – השותפות המושלמת (שיעור מס' 79)
שם המרצה (כתובת דוא"ל) - ד"ר יעל ציגלר (כתובת דוא"ל: yaelziegler@gmail.com)

1) מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מסכתא דעמלק פרשה א

וישמע יתרו. שבעה שמות נקראו לו: יתרו, יתרו, חובב, רעואל, חבר, פוטיאל, קני. יתרו, שהותיר פרשה אחת בתורה. יתרו, שייתר במעשים טובים. חובב, שהיה חביב למקום. רעואל, שהיה כריע למקום. חבר, שנעשה כחבר למקום. פוטיאל, שנפטר מעבודה זרה. קני, שקנא לשמים וקנה לו תורה.

2) תלמוד בבלי מסכת סוטה דף מג עמוד א

ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה, מאי לאו דאתי מיתרו שפיטם עגלים לעבודת כוכבים!

3) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף סג עמוד ב

מאי דכתיב ויאמר שאול אל הקיני לכו סרו רדו מתוך עמלקי פן אוספך עמו ואתה עשיתה חסד עם כל בני ישראל, והלא דברים קל וחומר: ומה יתרו שלא קרב את משה אלא לכבוד עצמו - כך, המארח תלמיד חכם בתוך ביתו, ומאכילו ומשקהו ומהנהו מנכסיו - על אחת כמה וכמה.

4) שמות רבה א

ולכהן מדין שבע בנות והלוא הקדוש ברוך הוא שונא **עבודת כוכבים** ונתן מנוס למשה אצל עובד עבודת כוכבים?! אלא אמרו רבותינו יתרו כומר לעבודת כוכבים היה וראה שאין בה ממש, ובסר עליה והרהר לעשות תשובה **עד שלא בא משה**. וקרא לבני עירו ואמר להם עד עכשיו הייתי משמש אתכם - מעתה, זקן אני - בחרו לכם כומר אחר. עמד והוציא כלי תשמישי עבודת כוכבים ונתן להם הכל, ונדוהו שלא יזדקק לו אדם ולא יעשו לו מלאכה ולא ירעו את צאנו, וביקש מן הרועים לרעות לו את צאנו ולא קבלו - לפיכך הוציא בנותיו. ותבאנה ותדלינה מלמד שהיו מקדימות לבוא מפני פחד הרועים. ויבאו הרועים ויגרשום אפשר הוא כהן מדין והרועים מגרשים בנותיו? אלא ללמדך שנדוהו וגרשו בנותיו כאשה גרושה.

5) מדרש תנחומא (בובר) פרשת יתרו סימן ה

ויחד יתרו (שם / שמות / יח ט), שיחד שמו של הקדוש ברוך הוא. ד"א ויחד יתרו, **שנעשה יהודי**, ויאמר יתרו ברוך ה' (שם שם / שמות י"ח / י). אמר יתרו **לא הנחתי אלוה שלא עבדתי אותן, ולא מצאתי אלוה כאלוהו של ישראל**, עתה ידעתי כי גדול יי' מכל האלהים (שם שם / שמות י"ח / יא).

6) מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מסכתא דעמלק פרשה א

כהן מדין. **רבי יהושע אומר**, כומר היה, כענין שנאמר +שופטים יח + ויהונתן בן גרשום... שבשעה שאמר משה ליתרו תן לי צפורה בתך לאשה. אמר לו יתרו קבל עליך דבר זה שאומר לך ואני נותנה לך לאשה אמר לו מהו אמר לו בן שיהיה תחלה יהיה לעבודה זרה. מכאן ואילך לשם שמים וקבל עליו אמר לו השבע וישבע לו שנאמר ויואל משה אין אלה אלא לשון שבועה.

7) תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קט עמוד ב

ימי עיון בתנ"ך תשע"ט

מר רבי אלעזר: לעולם ידבק אדם בטובים, שהרי משה שנשא בת יתרו - יצא ממנו יהונתן.

8) טבלת השוואה (על ידי פרופ' מ' קאסוטו):

<u>עמלק (שמות יז:ח-טז):</u>	<u>יתרו (שמות יח):</u>
ויבא עמלק וילחם	ויבא יתרו...לשלום
בחר לנו אנשים	ויבחר משה אנשי חיל
וצא הלחם	ויצא משה...לשלום
מחר	ויהי ממחרת
אנכי נצב	וכל העם נצב עליך
וידי משה כבדים	כי כבד ממך הדבר
וישב עליה	וישב משה
עד בא השמש	מן הבקר עד הערב
מלחמה לה' בעמלק מדר דר	וגם כל העם הזה על מקומו יבא בשלום

9) מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מסכתא דעמלק פרשה א

עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים. עד עכשיו לא הודה לו בדבר כי גדול ה', אמר, מתחלה לא היה עבד יכול לברוח ממצרים שהיתה סוגרת ומסוגרת, ועכשיו הוציא ששים ריבוא בני אדם ממצרים, לכך נאמר כי גדול ה'. ומה ת"ל מכל האלהים, אמרו: **לא הניח יתרו עבודה זרה בכל העולם**, שלא חזר עליה ועבדה, שנאמר מכל האלהים.

10) רש"י שמות ב', י"ד

ויירא משה - כפשוטו. ומדרשו דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין, אמר מעתה שמא אינם ראויין להגאל: **אכן נודע הדבר** - כמשמעו. ומדרשו נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו, מה חטאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדיסנ בעבודת פרך, אבל רואה אני שהם ראויים לכך:

11) אבן עזרא שמות ב', י"א

ויצא אל אחיו. המצרים כי בארמון המלך היה וטעם מאחיו אַחַר הזכיר עברי ממשפחתו. כמו אנשים אחים:

12) תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יא עמוד א

בלעם, ואיוב, ויתרו, בלעם שיעץ - נהרג, איוב ששתק - נידון ביסורין, יתרו שברח - זכו מבני בניו שישובו בלשכת הגזית, שנאמר: ומשפחות סופרים יושבי יעבץ תרעתים שמעתים סוכתים המה הקנים הבאים מחמת אבי בית רכב, וכתיב: ובני קיני חתן משה וגו].

13) אברבנאל שמות ב'

... אמרו במדרש (ילקוט שמות קס"ח) שמטה האלקים היה נטוע בפרדס של יתרו ולא היה יכול שום אדם לזוזו ממקומו רק משה, ועל זה נתן צפורה בתו לאשה.